

Delavec izhaja vsak petek s datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 32.—, za pol leta K 16.—, za četrt leta K 8.—. Posamezna številka 50 vin naročnina v inozemstvo sorazmerno več. Pošiljavo na uredništvo in upravnništvo Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6. II. nadstr. Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati se zaračunavajo, milimeter vrstica in sicer pri enkratni objavi po 85 vinarja, pri trikratni po 80 vinarja, pri šestkratni po 75 vin., pri celoletnih objavah po 70 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane mm vrstica K 1.— Reklam. so poštne proste. — Neftankirana pisma se ne sprejemajo.

Enketa o delavskem zavarovanju.

Beograd 6. decembra 1920.

Danes je začela zborovati enketa strokovniakov v ministrstvu za socialno politiko v Beogradu.

Kakor znano je v naši državi delavsko zavarovanje v kolikor je sploh izvedeno. Izvedeno na več različnih načinov in v različnem obsegu. Dočim imamo v bivših avstrijskih deželah naše države posebne zavode za zavarovanje in bolezni in zavarovanje v slučaju nezgode, je v Hrvaški in Slavoniji zemaliska blagajna edin in skupen nosilec teh vrst delavskega zavarovanja. V Bosni in Hercegovini vidimo samo bolniške blagajne, dočim delavci v slučaju nezgod sploh niso zavarovani. V Bački Banatu in v Baranji veljajo tozadevni ogrski zakoni. Srbija ima v zakonu v radniama iz leta 1910 predpise o obveznem delavskem zavarovanju, toda zavarovanje do danes tamkaj ni izvedeno.

Zbog tega pomanjkanja delavske zaščitne zakonodaje v Srbiji se je pojavila nujna potreba, da se kratke okvirne določbe, ki jih vsebuje navedeni zakon o radniama izvedo. Če bi se pri tej izvedbi, katera leži v formalni moči resortnega ministra, ne oziralo na obstoječo predmetno zakonodajo v ostalih pokrajinah naše države, bi dobili četrti morda zopet popolnoma drugačen način delavskega zavarovanja v Jugoslaviji. Da bi se temu nedostatku izognilo, je ministrstvo za socialno politiko že leta 1919 izdelalo osnutek enotnega delavskega zavarovanja v Jugoslaviji in ga je dalo vsem interesentom da ga prouče. Osnutek v splošnem pri interesentih ni našel pritrdila, niti v organizatoričnem niti v materialnem delu. Na podlagi predlogov, izjav in mnenj, katere je vlada ob tej priliki preielala, je izdelalo ministrstvo na osnovi prvega načrta nov osnutek enotnega zavarovalnega zakona in povabilo zastopnike obstoječih zavodov prečanskih pokrajin ter zastopnike delavske obrtne in trgovske zbornice v Beogradu, da se k temu osnutku izjavijo.

Slovinci smo pozdravili iniciativo ministrstva, ker znači predloženo delo vsakakor lep napredek v razvoju socialne zakonodaje. Vendar ne prikrivamo pomislekov proti naglemu uveljavljanju tega načrta, ki tako globoko zareže v naše gospodarsko življenje in obstoječji ustroj delavskega zavarovanja. Povabljeni so preleteli osnutek o katerem se sedaj razpravlja komaj par dni pred debato, da ga ni bilo možno tako temeljito preštudirati kakor zahteva to predležača važna zadeva.

Iz naše pokrajine se ankete udeležujejo od delavske zavarovalnice zoper ne-

zgode ravnatelj dr. Sagadin, od ljubljanske bolniške blagajne podravnatelj Komur in dr. Žužek ter kot zastopnik poverjeništvu za soc. skrb v Ljubljani kakor dr. Kuheli.

Enketo je otvoril minister Kukovec. Sledil je obširen referat inspektorja Matjažiča, na kojega podlagi se je razvila generalna debata o vprašanju, katere vrste zavarovanja je treba provesti in o obsegu zavarovanja.

V tem oziru vsebuje osnutek določbo, da se zaenkrat prevede bolniško in neugodno delavsko zavarovanje in da se ministrstvu za soc. politiko naroča, da izdela potrebne zakonske načrte za zavarovanje brezposelnih, zavarovanje v slučaju starosti, obnemoglosti ter posmrtno zavarovanje za družinske člane zavarovancev.

Slovenska delegacija je zahtevala, da se v to določilo doseže rok dveh let, v katerem naj vlada te zakonske načrte izdela in jih predloži parlamentu v pričakovanju, da se brez terminacije zavleče, pravda in uveljavljanje tega zakona ad Calendas Graecas.

Glede obveze zavarovanja v bolezni in v nezgodo določa osnutek, da so zavarovane vse osebe, ki v področju naše države začasno ali stalno dajo svojo delovno silo (telesno ali umsko) pod našim z izletno oseb, ki se nahajajo v popraviliščih in kaznilnicah, nestalnih zaposlenecv in javnih uradnikov. Glede poljskih delavcev naj določi in predpiše minister za soc. politiko sporazumno s prizadetimi ministri način in ustroj zavarovanja.

V tem pogledu se je z naše strani opozorilo, da je težko naiti razloge, iz katerih se državne uradnike izključuje od obveznega bolniškega in neugodnega zavarovanja. Delstvo je, da državni uslužbenec, ki ga doleti bolezen v družini, ne more s svojimi rednimi prejemki plačati velikih stroškov za zdravila, zdravnika, bolnico itd. Vsakemu zavarovanemu delavcu poskrbi to v slučaju njegovega ali obolenju njegovega družinskega člana bolniška blagajna. Boleznina ki to v tem slučaju dobi delavec, pri državnem uradniku ne pride toliko v poštev. Dajanje naj se bi omejele pri zavarovanju drž. uradnikov na dajanje v naturi in naj bi se pri osrednjem uradu za zavarovanje zaračunavale.

Dalje se je sporočilo upravičene želje naših poslov in naših vničarjev na Štajerskem, da se jih pritegne obveznemu zavarovanju. Tudi tej zahtevi bo osnutek odgovarjal.

Z ozirom na ustroj naših bratskih skladnic se je z naše strani predlagala posebna določba v osnutku, ki omogoča še nadaljni obstoj provizijskega zavarovanja rudačev. —

O poteku in zaključkih ankete bomo še poročali.

Poročilo delegatov čehoslovaških strokovnih organizacij o Rusiji.

Na zadnjem strankinem zboru češkoslovaške soc. demokracije sta poročala ss. Polach in Piták, člana delegacije »Čsl. strokovnega združenja« v svojih vtisih iz Rusije. Prvi pravi: »Ako hočem biti došten moram potrditi ugotovitve že drugih inozemskih delegacij o Rusiji ter izjaviti, da je Rusija v resnici v popolnem razpadu, da o industriji ter o industrijskih uredbah v Rusiji ne more biti govora niti z ozirom na politično, niti z ozirom na gospodarsko, plat industrije: govoriti se ne more niti o kulturnih niti o socialnih uredbah in naši delegaciji so to potrdili ruski komunistični prvaki osebno. Svojo moč opirajo ruski komunisti na organizirano delavstvo, ki ga je nekaj nad 600.000. O tiskovni svobodi v Rusiji ni govora, ker izhajati smejo samo boljševiški listi. Vsako kritiko boljševiškega režima kaznujejo. Industrijsko delo razpada, le v nekaj malih panogah se kaže nekako zboljšanje. Industrijski zavodi so tako zmilitarizirani, da ni govora o kakikoli socializaciji. Obratni sveti so v Rusiji uvedeni le formalno in ne služijo v ničakoli obrambo proti volji nekaterih vodilnih oseb. Delavstvo industrijskih zavodov nima nikake soudeležbe pri odločitvah, v kateri smeri naj se vrši industrijska produkcija. Pod boljševiškim režimom trpi in pod boljševiško diktaturo strada najbolj ruski organizirani industrijski proletariat. Veliko je pomanjkanje kvalificiranega delavstva v industrijskih obratih, kajti kvalificirano delavstvo beži iz mest na deželo, ker v mestih noče lakote umreti. Zelo nazorno kaže razmere v Moskvi ruski birokratični sistem, kjer je od prebivalstva ki znaša en milijon 400.000 oseb boljševiških državnih uradnikov uslužbenih v sovijskih uradih v strokovnih organizacijah, ki so državni izvrševalni organi in v drugih državnih institucijah. Posadka Moskve znaša 50 do 60.000 mož. Dasi so uvedene stroge kazni proti veriženju z živili, trgujejo v Rusiji z živili v malem in velikem, čeprav je tudi svobodna trgovina prepovedana. Hiše v Petrogradu razpadajo ker ni strokovnih stavbinskih delavcev, da bi jih popravili. Stanovanjsko pomanjkanje razsala po Rusiji naravnost neizprosno. Med svetovno vojno in za boljševiškega režima je umrlo v Rusiji 40 odstotkov prebivalstva. — Govornik izjavlja, da je prišla strokovna delegacija čsl. socialne demokracije na svetem potovanju v Rusijo — potem, ko je natančno preiskala vse ruske razmere — do pričanja, da boljševiških metod ni mogoče uresničiti. Zato tudi ne pride ruski boljševizem do nikakega socialističnega cilja, zlasti ne v vprašanju socializacije zemlje.

Katit v Rusiji je ohranjeno še vedno zasebno lastništvo zemlje. 90 odstotkov ruskega prebivalstva so kmetje, ki niso komunisti, ampak konservativci. — Delegat s. Polach nadaljuje v svojih izjavah (bil je prekinjen od komuniste Vanéka, ki se odstrani iz dvorane) in priporoča češkim komunistom, da naj ne hodijo v Rusijo le na konferenco s sedanjimi predstavitelji ruske boljševiške vlade: v tovarne naj grejo delati, da pridejo v stik z ruskim ljudstvom in spoznajo, kako to ljudstvo pod boljševiško vlado živi in gladuje. Ob splošnem odobravanju izjavlja govornik, da češkoslovaška socialna demokracija razume revolucijske boje ter delo in obnem s celim svetom se ji gre za združitev svetovnega proletariata, ne pa pod imenom Moskve za razbitek proletarskih vrst: ona se hoče boriti za socializem, noče pa pod imenom Moskve moriti.

Sodrug Pítak potrjuje resničnost besedi sodruga Polacha: vsaka Polachova beseda je oparta na dejstvo. V Rusiji vlada v principu stare družabne razmere. Delavstvo stanuje v svojih starih slabih stanovanjih buržoazne hiše so pa prazne in stropi se tu udirajo. S skupnimi kuhinjami v tovarnah, šolah in družod se ublja staro družinsko življenje. Razmišljati moram, ali ima ruski narod v resnici vodstvo v svojih rokah? Devetdeset odstotkov uradov je zasedenih od Židov, ne pa od Rusov. Življenje je strašno. — Obe poročili sta bili sprejeti na znanje.

Provizionistom in rentnikom.

Z več strani dobivamo vprašanja, kako je s pokrajinskim podpornim skladom pri začasni delavski zavarovalnici v Ljubliani, iz katere se podeljujejo podpore v nekaki obliki draginskih doklad provizionistom, rentnikom in vdovam po rentnikih in provizionistih. Na vsa ta vprašanja sporočamo, da imajo vsi oni rentniki in provizionisti pravico do podpore iz tega sklada ki so več kakor 20 procent dela nezmožni. Ravnotako imajo vdove in sirote po rentnikih in provizionistih pravico do podpore iz pokrajinskega sklada.

Prošnje za podpore iz pokrajinskega sklada se pošiljajo na »Začasno delavsko nezgodno zavarovalnico v Ljubliani.«

V prošnji je treba navesti koliko procentna delanezmožnost pride pri rentniku ali provizionistu v poštev, koliko neprekrbljenih otrok ima in življenjske razmere vobče.

Kakor rečeno lahko prosijo za podpore tudi vdove po rentnikih in provizionistih.

Rudarski provizionisti in delavci, ki ste utrpeli kako nezgodo, vlagajte prošnje. Povišanje doklad rudarskim penzionistom bratovskih skladov in onim, ki dobivajo rente po nezgod.

Dne 16. julija je rudarska organizacija Unia slovenskih rudarjev napravila vlogo za povišanje doklad rudarskim penzionistom in invalidom. Na podlagi vloge je dogovorno z rudniškimi glavarstvom začasna zavarovalnica napravila proračun ter sestavila lestvico za povišanje doklad. Na ponovno intervenirante zastopnikov Unije slov. rudarjev je deželna vlada dne 3. novembra t. l. z naredbno št. 435 povišala doklade za penzioniste, ki dobivajo temeljne pokojnine od 1 do 40 K na 240 K, za vdove 180 K, sivolce, župe ali otroke 84 K nadalje še na vsakih 40 K stalne višje penzije nova doklada znižuje na 24 K. Za družinske člane pa ostane do

600 K enaka. Le pozneje se na vsakih 100 K višje pokojnine znižuje za 12 K. Invalidi pri zavarovalnici proti nezgodam dobe ob trišestinski nezmožnosti 120 K, za ženo in vsekaga otroka po 42 K, ob štirišestinski nezmožnosti zase 160 K, za sivolce po 56 K, ob petšestinski nezmožnosti 200 K zase za sivolce po 70 K, ob šestšestinski nezmožnosti zase 240 kron, za sivolce po 84 K. Pri višji invalidnosti rentnin se doklada znižuje na vsakih nadaljnjih 40 K za 12 K. — Socialistična strokovna organizacija Unia slov. rudarjev je zopet dosegla lep uspeh za naibednejše tovariše vdokojence.

II. Izredna skupščina lesnih delavcev iz sorodnih strok za Slovenijo.

Dne 12. decembra 1920 so se v hotelu »Triglav« v Ljubliani zbrali odposlanci skoraj vseh podružnic društva lesnih delavcev za Slovenijo, da zaslišijo poročila o dosedanjem delovanju društva, ter da izvršijo sklepe, katere razmere z ozirom na razvoj društva zahtevajo.

Točno ob pol 9. uri dopoldne je predsednik Osrednjega društva sodrug Zore, po kratkem nagovoru, v katerem je raztolmačil potrebo sklicanja skupščine, isto otvoril, naznanil dnevni red, katerega je skupščina soglasno odobrila. Ravnotako je skupščina soglasno odobrila predlagani poslovni red.

V verifikacijski odsek so bili na predlog sodr. Drmastje izvoljeni sodrugji: Senger, Peterca in Klančnik, ki so takoj prevzeli svoje funkcije.

K prvi točki dnevnega reda: Poročilo načelstva, je poročal preds. sodrug Zore. V svojem poročilu je naglašal, da delo v tej poročevalni dobi za načelstvo sicer ni bilo preveč lahko, vendar pa se je dalo, zlasti z ozirom na pravilno pojmujoče članstvo, marsikatero zapreko srečno odstraniti, marsikatero delo v korist članom in društvu uspešno izvršiti. Načelstvo je v 18. sejah reševalo društvene posle. Društvo je bilo zastopano po načelstvu na konferencah v Mariboru, Celju, Zagrebu in Belgradu. Konference so imele izključno strokovni značaj. Na kongresu ujedinitelja lesnih delavcev v Zagrebu dne 31. oktobra t. l. in naslednje, je bilo društvo zastopano po 6 delegatih. Današnja skupščina ima tudi nalogo, zadržanje naše delegacije in nje izlavo na omenjenem kongresu, potrditi oziroma jo odkloniti. Dasi doba, za katero imam podati poročilo, ni dolga, vendar pa imamo zaznamovati lepe uspehe. Idejo organizacije smo zanesli skoraj med vse lesne delavce, in navdala nas up, da ne zaman. Sprejmite s tega mesta, vsi zaupniki in funkcionarji, ki ste vršili v svojih podružnicah, ne baš lahko delo našo nailenšo zahvalo, s prošnjo, da tudi v nadalje stavite svoje moči v službo organizacije, za dobrobit vseh organiziranih lesnih delavcev. Prosim Vas, da vzamete moje spromno poročilo na znanje. (Sprejeto).

V imenu verifikacijskega odseka poroča sodrug Peterca, da je navzočih na skupščini 35 delegatov, dve podružnici pa nista zastopani. Delegacije imajo poverilnice v redu.

Predsednik sodr. Zore nato konstatira, da je skupščina polnomočna in sklepčna, ter poda besedo k drugi točki dnevnega reda: Poročilo tainištva, tainiku sodrugu Bradeškotu.

Poročevalec sodr. Bradeško izvala: Za razvoj in moč naše organizacije so shodi in sestanki vel. pomena. Članom je treba ba z živo besedo razjasniti kakšne naloge ima strok, organ, in kakšne dolžnosti imajo člani do nje. Shodi po podružnicah so se vršili precej pogostoma, vendar pa moram priznati, da ne v takem številu, kot bi bilo to potrebno. V tem pogledu bo treba storiti vse, da zadostimo zahtevam časa. Ob tej priliki prosim tudi delegate, da vplivajo pri vodstvih podružnic, da nam shode javijo, ter da nam mesečno poročajo o stanju in gibanju podružnic. To je za vodstvo društva silne važnosti, ker le takrat, kadar je stalno o vseh pokretih v podružnicah točno informirano, lahko centrala vse potrebno ukrene. V poročevalni dobi se je po raznih podružnicah vršilo 93 shodov in sestankov. Društveni posli naraščajo. Prejeli smo okoli 500 dopisov, odposlali pa čez 700, in 152 vlog in spomenic ter izvedli lepo število intervencij. Mezdno gibanje je bilo živahno, imeli smo jih 69, izmed katerih so se skoraj vsa ugodno zaključila. Pri teh gibanjih je bilo udeleženih do 6700 delavcev in delavk. Imeli smo tudi 3 stavke, katere so se tudi ugodno zaključile. Povprečno zvišanje mezde znaša okoli 35.000 K na teden. Kljub temu moram konstatirati, da plače lesnega delavstva v Sloveniji, še izdaleka ne odgovarjajo sedanjim draginjam. Naloga nas vseh pa bo, da se temu korenito odomore. Predpogoj je seveda močna organizacija, zavedno članstvo, in močne finance. Zato vas prosim, da delujete v tem smislu v vaših podružnicah, da se bo pridno nabiralo in izobraževalo članstvo, katero naj bo obrambna sila proti vsem napadom. Delalo se je mnogo, a še veliko premalo, da bi mogli biti povsem zadovoljni. Upoštevajte pa prosim, da je delokrog naše organizacije že precej obširen, ter da samo dva nastavljenca le težko vršita vse delo, ki čaka rešitve. Poskrbeli bomo, da se nedostatki odpravijo, vas vse pa prosim, da me pri delu podpirate.

Predsednik: Otvariam razpravo o tainiškem poročilu, ter prosim temeljite diskusije.

Sodrug Martinčič: K poročilu tainika ni dosti dodatati, svetnje pa da tainik vrši bolj intenzivno revizije po podružnicah, da se v bodoče prepreči nepravilike. Priporoča načelstvu da poskrbi, da se bodo vršili shodi v večjem številu. Navaia imena nekaterih krajev, kjer se ima organizacija izpopolniti, ter kraje, kjer se ima ustanoviti. Pozivlja načelstvo, da zahteva od podružnic mesečno izčrpnih poročil. Poudarja, da je za enotnost organizacije storiti vse, ter napeti vse sile, da se razkol v strokovni organizaciji z vsemi silami prepreči. Razvoj lesne industrije bo velik, zato ima organizacija pravočasno poskrbeti, da se po vseh krajih kjer delajo lesni delavci ustanove podružnice.

Sodrug Vidic povdarja potrebo po društvenih sestankih, ter navaia nekatere nedostatke v podružnici.

Sodrug Veber poroča o delovanju od nje postanka sem, ter navaia posamezne slučaje. Povdarja potrebo širjenja izobrazbe med člani, potom shodov in knjiž. Izreka priznanje tainištvu in načelstvu, z željo, da se bo v bodoče morda dalo še več napraviti v korist članov.

Sodrug Ciuha se pritožuje, da je delo v podružnici, ki jo zastopa silno težko. Naglašja, da člani glede ujedinitelja niso popolnoma na jasnem, ter prosil natančno poročilo o kongresu v Zagrebu, ker se

člani v podružnici cenijo v dva tabora. Poudarja, da bi se odslej načelstvo moralo bolj brivati za podružnico, kot on zastopa, to pa radi tega, da pridejo člani do jasnosti.

Sodrug Klančnik poroča o agitacijskem delu pri podružnicah, kolega posamezni napačno tolmačijo. Agitacija stane denar, in če bi hoteli za vsako malenkost klicati govornika iz centrale, tedaj bi morali dosežani prispevki biti najmanj desetkrat višji. Podrobno delo moramo mi funkcionarji podružnic sami izvršiti. Naglašja, da je tainštvo in načelstvo bilo povsem na svojem mestu, kar pa se dosežati ni moglo narediti, moramo v bodoče seveda izpopolniti.

Sodrug Prauhart poroča o žalostnem položaju delavstva njegove podružnice. Prizna, da je organizacija storila vse, kar je mogla, da se povejša plača tamošnjemu delavstvu, ki je neverjetno nizka. Najboljši delavec zasluži do 30 K dnevno. Delavci so prisiljeni iskati dela pri kmetih, da se morejo vsaj za silo preživeti. Raynatelstvo podjetja ima napram delavstvu sicer vedno zlato obljube, od katerih pa se ne da živeti. Poziva vodstvo društva, da stori energične korake, da se za delavstvo izvojuje izboljšanje položaja, potem če obstoi podružnice zagotovljen.

Sodrug Šober: Podružnica, kot zastopam, je z osrednjim vodstvom popolnoma zadovoljna. Želim, da se mu tudi v nadalje posreči uspešno zastopati koristi članov.

Sodružica Smodiš Ana poroča o delovanju pri podružnici, katero je silno težko. Posamezni člani so vsled bede, v kateri se nahajajo, le težko dostopni zdravi ideji organizacije. Vsled tega so zelo dostopni delavstvu sovražnemu vplivu. Naglašja potrebo po shodih in izobrazbi.

Sodrug Tokan: Točka, o kateri razpravljamo, je velike važnosti, ker je treba ustvariti smernice, po katerih naj društvo v bodoče dela. Treba je poudariti, da delavstvo vohče ne prihaja v organizacijo iz višje notranje, temveč iz gospodarske potrebe. Zato je naravno, da oni člani, za katere se ni moglo takoj vse potrebno ukreniti, da se jim zviša plača, takoj obnavajo in zabavljajo čez organizacijo. Slučaj Mislinje bi bil lahko vsem podružnicam za zgled, koliko vztrajnosti je treba članom. Plače lesnih delavcev v Sloveniji so vohče prenizke. Treba bo storiti vse, da se temu odmore. Seveda je treba tu taktiko urediti tako, da se pri čim manjših žrtvah doseže velik uspeh. Pozabiti pa ne smemo, da vsako mezdno gibanje zahteva žrtve zlasti finančne. Zato je treba dati vodstvu društva potrebnih denarnih sredstev, da jih v slučaju potrebe lahko uporablja v korist prizadetih. Pri vsem ostalem pa ne smemo pozabiti na najglavnejše namreč, da vodstvo društva še ni organizacija, ampak, da tvorijo organizacijo vsi člani brez izjeme, in da nosijo vsi člani odgovornost, največjo seveda načelstvo. Zato je naša naloga, da to načelstvo na razne okolnosti opozarjamo, točno obveščamo ter seveda tudi slušamo njegova navodila. Očitvidno je, da smo se doslej držali v veliki meri tega načela, če pa se nam posreči, da odpravimo še nekatere nedostatke, potem bomo postali organizacija, ki bo vsega upoštevanja vredna. — Predsednik: Razprava o tej točki je zaključena. Zaključno besedo ima tainik sodrug Bradeško. Sodrug Bradeško: Razprava je pokazala, da sodrugi umevali popolnoma položaj, v katerem se vsi sku-

pač nahajamo. Bodite prepričani, da se bo tainštvo kakor tudi načelstvo držalo navodil, katere ste podali, ter se potrudilo storiti vse, da štiti člane, in dvigne organizacijo. Na vas pa je, da nas pri tem delu podpirate.

Poročilo tainika se je nato soglasno vzelo na znanje.

Blagajniško poročilo, kakor poročilo nadzorstva, da se je blagajniške posle redno nadzorovalo ter našlo vse v najlepšem redu, se je vzelo na znanje.

Sprejet je bil tudi soglasno predlog nadzorstva, da se blagajniku in načelstvu za poročevalno dobo podeli odveza.

S kongresa Zedinjenja Zveze Živilskih Delavcev.

Dne 21., 22. in 23. novembra t. l. se je vršil v Slavonskem Brodu kongres Zedinjenja Zvez Živilskih Delavcev Jugoslavije. Na kongresu so bile zastopane vse dosežane pokrajinske zveze in sicer: bosansko-hercegovinska s 7., hrvaška s 13., srbskovojvodinska s 11., slovenska z 2 delegatoma. Poleg zveznih delegatov so bili navzoči tudi delegati Osrednjega Delavskega Sindikalnega Sveta Jugoslavije in Porajnskega Sindikalnega Sveta za Bosno in Hercegovino.

Delegati iz Slovenije, sodrug Jožef Berdaj in Alojz Leskošek, sta že pri verifikaciji mandatov izjavila, da nimata pooblastila za vzprejetje obvez določenih na kongresu, ampak sta bila poslana samo radi informacije. Zaradi take izjave je kongres sklenil, smatrati sodruga Slovenca za gosta, ki se moreta sicer udeleževati sej in vesti diskusije, nimata pa pravice do glasovanja.

Čeprav je kongres odločil, da se celo njegovo delo razglasi, vendar nam tega dozdej še ni mogoče storiti. Prvič zato ne, ker je treba poročilo predelati in drugič, ker mislimo predelano poročilo najprej predložiti plenarni seji nove zvezne uprave in ga šele potem objaviti. Zaradi tega objavimo za enkrat samo njegove odloke in resolucije.

Vsi delegati zbrani še pred kongresom na predkonferenci, so izrekli željo, da se takoj z delom začne. In takoj na tej seji je bil izbran verifikacijski odbor, ki je poleg pregledovanja pooblastil moral tudi potrditi dnevni red in predlagati predstavništvo kongresu.

Za dnevni red kongresa so potrjene te-le točke: 1. Poročila posameznih zvez; 2. referat in resolucija o zedinjenju; 3. čitanje in sprejem pravil; 4. akcija in taktika; 5. volitev uprave, finančnega nadzorstva in delegatov za sindikalni kongres; 6. predlogi.

Ker so imeli pismeno poročilo pri sebi le sodrugi iz Bosne in Srbije, bomo izvleček iz njih objavili kasneje, kedar bomo imeli že vsa poročila v rokah.

O drugi točki je poročal sodrug Dragotin Buhvič, ki je tudi obenem predložil resolucijo, katero so že prej vložili sodrugi iz Bosne in katera je bila tudi sprejeta.

Ker je bila resolucija o zedinjenju enoglasno sprejeta, moralo bi soglasno z dnevnim redom priti v pretres čitanje in sprejem pravil in pravilnika. No, kongres je sklenil, da je treba najprej končati sledečo točko: o akciji in taktiki zedinjene zveze.

Referat in resolucijo o akciji in taktiki je predložil sodrug Dianič iz Zagre-

ba. Ker nismo vsanu tiskati ves referat, prinašamo samo resolucijo, ki se glasi:

Resolucija o akciji in taktiki.

Živilski delavci in delavke videče, da jih kapitalistični razred vodi k popolnemu propadu, snatrajo za svojo dolžnost, da stoje na stališču neprimerljive razredne internacionalne borbe in solidarnosti. Dalje smatrajo za svojo dolžnost biti pri sedanjih razmerah čeprav najostrejši boj za svoje pravice, ki sestojijo iz osemurnega delavnikarja in iz prepovedi nočnega in nedeljskega dela. Razum tega smatrajo za svojo dolžnost, da preprečijo v obrtnih in industrijskih podjetjih svojega zvanja vsak poizkus namestitve otroških moči in da ne dovolijo nikjer in nikdar nadurnega dela, da bi mogli na ta način zaščititi svoje brezposelne sodruge in sodružice ki so zdaj vrženi na ulico. Jugoslovanski kapitalizem je namenoma uničeval in še uničuje in zadržuje razvoj splošnega narodnega blagostanja. Zato je dolžnost živilskega proletarijata ukrepati gospodarsko izboljšanje in voditi najenergičnejši boj za ustanovitev delavskih nadzorništev pri vseh podjetjih. Nadziraje kapitalistični način proizvodstva se živilski proletarijat pripravlja k definitivnemu prevzetju proizvodstva v svoje roke. To je edini način, po katerem si bo živilski proletarijat popravil svoj ekonomski položaj in razširil politično svobodo.

Kongres Zedinjenja delavcev in delavk živil v Jugoslaviji poziva vse sodruge in sodružice živilarje, da stoje trdno v svoji Zedinjeni zvezi živilskih delavcev Jugoslavije, da točno izpolnjujejo vse svoje dolžnosti napram organizaciji in da vztrajajo v veliki borbi, v kateri se nahajajo do popolne zmage komunizma.

Živeli zedinjeni živilski delavci in delavke Jugoslavije!

Živela Zedinjena Zveza Živilskih Delavcev in Delavk Jugoslavije!

Živlo oddelek silne, močne delavske armade pod zastavo III. Moskvske Internationalne!

Delavci celjskega okrožja pozor!

Strokovna komisija v Celju, je zasledila novi trik kapitalizma, pri čemur se odlikuje vojni dobijakar g. Ivo Čater, graščak in lesni trgovec na Spodnji Hudini pri Celju.

Omenjeni gospod je bil nedavno pred celjskim okrajnem kot obrtnem sodišču obsojen na izplačanje za nadme na kron 1600 za enega delavca, ker ga je pustil protipostavno garati 9—10 ur na dan.

Po novem receptu sprejema gospod Čater ljudi samo pod pogoji, ki jih sam sestavi v svoji pisarni.

Izvleček te pogodbe je zlasti zanimiv, 2., 3. in 7. točka se glase:

2. Normalni čas obrata se za sedaj določa od 7. ure jutraj do 6. ure zvečer.

3. Kot plačilo za kurjača za delo v zgoraj omenjenem času dobim pavšalno K 1500 mesečno. V ta znesek so že vračunljene doklade za nadslužbene ure v zgoraj določenem obratnem času, ki se računajo čez postavno določeni delavni urnik ter se izrecno odповem vsaki zahtevi nadplačil za nadure, ki so zapopadene v imenovanem obratnem redu.

7. točka: Predstoječo pogodbo sem natančno prečital, razumel in sem z njo

ponoľnomu zadovoljen. Kar s svojim lastnoročnim podpisom iste potrdim.

Na tak rafiniran naćin skuša vojni dobićkar strokovno organizacijo v svotem podjetju ubiti.

Obrtno nadzorništvo za Celje opozarjamo pravočasno da napravi takemu protizakonitemu ravnanju konec.

Iz strokovne organizacije.

Tainištvo osrednjega društva usnarfev in sorodnih strok naproša vse krajevne funkcionarje, da blagovoljno mesećne obraćune vposlati naikasneje do 15. januarja, da bo mogoće ustreći onim skupinam, kakor tudi posameznim ćlanom s celoletnim obraćunom, katerega zahteva od centrale, ako bodo krajevne skupine storile svojo dolžnost, potem bo mogoće tainištvo zahtevam ustreći. — I. Novšak, tainik.

Obćni zbor strok, organizacije kemićnih delavcev, podružnica Medvode-Goriće, se bo vršil v nedeljo, dne 16. januarja 1921. l. v Medvodah. Kraj in čas bo razviden na vabilih. Sodrugi, dolžnost vsakega zavednega ćlana je, da se obćnega zbora gotovo udeleži, kajti edino v organizaciji je moć delavskega razreda. Na obćnem zboru imamo priložnost, da se pogovorimo o naših zahtevah in potrebah. — Odbor.

Shodi.

Shod lesnih delavcev v Ljubljani se bo vršil v nedeljo, dne 19. decembra 1920, ob 9. uri dopoldne v mali dvorani Mestnega doma. Shod sklicuje podružnica in so vsi lesni delavci ljubljanski vabljeni, da se shoda polnoštevilno udeleže.

Razno.

Trboveljska premoćokopna druźba. Dne 30. nov. t. l. vršeći se obćni zbor te druźbe je sprejel predloge upravnega sveta v zadevi razdelitve dividende v znesku od n. a. K 20 za delnico in pomnožitve številca upravnih svetnikov. Glasom obstojećega poslovnega poroćila je namen te pomožitve mandatov vpoklicati jugoslovanske in francoske delničarje potom koopracije v upravo, katera koopracija se bo de izvršila v prvi prihodnji seji upravnega sveta. Glede dividende se je povdario, da se je ista morala povišati v prvi vrsti z ozirom na znatno izpremenjeno razmerje med jugoslovansko in nemškoavstrijsko krono. — Tako se glasi uradno poroćilo, da bi tudi rudarji rabili višje dividende v obliki povišanja plać. o tem poroćilo ne pove ničesar.

V Polzell so se dne 22. novembra 1920 vršila pogańania v svrhu ukonćitve stavke pri tvrdki W. Prym in ureditve delavskih plać pri isti tvrdki. Pogańani se je poleg delavskih zaupnikov udeležil tudi sodruć Martinćić kot zastopnik okroźne strokovne komisije v Celju.

Rezultat pogańani je bil sledeći: Delavstvu se povišalo plaće od 30 do 50 odst. Delavstvu se od strani tvrdke prizna nabavni prispevek v znesku 250 K ćetrtletno. Kot odškodnino za izgubljeni zaslućek za čas stavke izplaća tvrdka delavstvu po 150 K. Tekom šestih mesecev ne sme vsled stavke biti nihće iz dela odpušćen.

Isti dan so se izvršila tudi mezdna pogańania pri tvrdki Kurka & Wildi. Tudi tam je delavstvo doseglo povišanje svojih plać. in sicer od 40 do 50 odstotkov ter za

delovno osebo do 250 K nabavnega prispevka. Za žene je bil doloćen nabavni prispevek na 150 K in vsakega otroka po 100 K.

Obe tvrdki W. Prym kakor tudi Kurka & Wildi izdelujeta v svojih tovarnah umetna strojila.

Cene so padle. Iz konsumentskih krogov smo prejeli: V »Slov. Narodu« skuša nek I. K-ć., brezdvomno avtorizirani zastopnik ljubljanskega trgovstva, dokazati, da je znižanje cen šele mogoće, kadar padejo tećaji tujih valut. Temu nasproti le konstatiramo, da se pojavlja sumljivo padanje cen, odkar grozi naši trgovini kriza z zapada. Konfekcijo že ponujajo za tretjino ceneje, kakor pred mesecem dni, tudi modne trgovine in zaloge obuval naznanjajo znatno znižanje cene. To je vendar le dokaz, da so naši trgovci doslej jemali dosti prevelik dobićek. Če primerjamo cene v Avstriji in pri nas, ni nobenega dvoma o tem. Zanimiva so tudi razkritja o »prenumeriranju« trgovske zaloge, ki nam jih je te dni podala neka porotna obravnava. Le ćvrsta organizacija konsumentov, ki naj ni ćesar ne kupujejo in ki naj še dalje potrpijo s svojimi ponošeniimi oblaćili in obuvali bo izćistila ozraće in naše trgovce podućila, da gre »svaka sila do vremena« in da si hoćemo konsumenti temeljito in enkrat za vselej pomagati.

Konec starega drobića. Finanćna uprava bo do novega leta vzela iz prometa vse eno- dvo- in desetkronske avstrijske bankovce in jih bo zamenjala za kovani drobić. oziroma za polćinarske bankovce. Vendar enkrat konec te nesrećne razćefedranosti.

Širite list „Delavec“

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska „Ućiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg šte. 4. prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	211 — 1/21		Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/10 — 1/211		Turjaški trg št. 4. francićkanska ul. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	1/11 — 3/12		Šlikerjeva ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	8 — 9		Turjaški trg št. 4. Poljanska cesta 18.

Ćlani, ki potrebujejo zdravniško pomoć, se morajo zglositi v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglosnico): brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slućajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli ćlan sam pozove druge zdravnike, da ga lećijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slućajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolnićnina se izplaćuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj, do 1. popoldne. S pritožbami se je obraćati do naćelnika okrajne bolniške blagajne.

Naćelstvo.

Sodrugi I

Zadruźniki I

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico !!

Poštni čekovni raćun št. 10.532.

Telefon interurban št. 178.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO

sprejema v svojem hranilnem oddelku **hranilne vloge** in jih obrestuje po čistih 4%.

Većje hranilne vloge (nad tisoć kron), katerih vlagatelj se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4 1/2%.

Za varnost hranilnih vlog jamći blagovna zaloga, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplaćujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Slovenijo, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Glincah pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohorićeva ul., Sodna ul., Krakovski nasip; Rožna dolina (obć. Vić); v Tržiću na Gorenjskem; na Savi (obć. Jesenice) na Gorenjskem; na Jesenicah (pri Ferjanu); Koroška Bela-Javornik; Borovnica; Radovljica; Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Šoštanj; na Koroškem: Guštanj, Prevalje, Mežica, Črna I, Črna II., Pliberk; Maribor; Litija; Št. Lovrenc na Pohorju; Kamnik; Pragersko; Kriće pri Tržiću Sv. Ana pri Tržiću; Gorje pri Bledu; Štore pri Celju; Fala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom; Rogaška Slatina; Radeće-Zidanmost; Polćane.

Še podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Slovenijo, ki je v Ljubljani Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago poštne poloźnice, s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljatve pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.